

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-49-05

Druk nr 3861

Warszawa, 31 marca 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych oraz ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Polityki Społecznej.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych oraz ustawy o pracowniczych programach emerytalnych

Art. 1. W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10-12 w brzmieniu:
 - „10) pracodawca zagraniczny – oznacza podmiot, niezależnie od jego formy prawnej, mający siedzibę na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, który w rozumieniu właściwych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy tego państwa jest pracodawcą lub osobą prowadzącą działalność na własny rachunek;
 - 11) zagraniczny organ nadzoru – oznacza krajowe władze państwa członkowskiego Unii Europejskiej właściwe w zakresie nadzoru nad realizacją programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego;
 - 12) program emerytalny pracodawcy zagranicznego – oznacza zasady gromadzenia oszczędności na cele emerytalne obowiązujące pracodawcę zagranicznego.”;

2) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. Jeżeli w ustawie jest mowa o ustawie o pracowniczych programach emerytalnych należy przez to również rozumieć odpowiednie przepisy prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy dotyczące organizacji programów emerytalnych właściwe dla państwa będącego siedzibą pracodawcy zagranicznego.”;

3) w art. 14 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) listę osób wyznaczonych przez depozytariusza bezpośrednio odpowiedzialnych za należyte wykonywanie obowiązków określonych w umowie;”;

4) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rejestr funduszy prowadzi Sąd Okręgowy w Warszawie, zwany dalej „sądem rejestrowym”.”;

5) w art. 24 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zmiana statutu wywołująca skutki finansowe w stosunku do członków pracowniczego funduszu, polegające na zwiększeniu obciążeń finansowych funduszu lub pogorszeniu warunków dysponowania przez członków środkami zgromadzonymi na ich rachunkach, wchodzi w życie na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207).”;

6) w art. 29 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Towarzystwo tworzy i zarządza tylko jednym funduszem, chyba że zarządzanie więcej niż jednym funduszem jest skutkiem przejęcia przez towarzystwo zarządzania innym funduszem albo połączenia towarzystw.”;

7) w art. 30 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Akcje towarzystwa nie mogą być przedmiotem zabezpieczenia majątkowego ani być obciążone w żaden sposób.”;

8) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. Założycielem pracowniczego towarzystwa może być osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pracodawca zagraniczny.”;

9) w art. 38 w ust. 2:

a) w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) pisemne oświadczenie stwierdzające, że środki pieniężne na pokrycie kapitału zakładowego lub na nabycie akcji nie pochodzą z pożyczek, kredytów ani nie są w żaden sposób obciążone,”

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) pisemne oświadczenie stwierdzające, że środki pieniężne na pokrycie kapitału zakładowego lub na nabycie akcji nie pochodzą z pożyczek, kredytów ani nie są w żaden sposób obciążone,”;

10) w art. 54 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) listę osób, które zostaną wyznaczone przez depozytariusza, bezpośrednio odpowiedzialnych za należyte wykonywanie obowiązków określonych w projekcie umowy,”;

11) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

„Art. 58a. 1. W przypadku udzielenia zezwolenia na utworzenie pracowniczego towarzystwa, którego akcjonariuszem jest pracodawca zagraniczny, organ nadzoru niezwłocznie zawiadamia zagraniczny organ nadzoru

o udzieleniu tego zezwolenia oraz przekazuje dane określające firmę, siedzibę i adres pracodawcy zagranicznego, a także zwraca się o przekazanie informacji o wymogach prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy dotyczących emerytur pracowniczych, w ramach których pracownicze towarzystwo zarządzające pracowniczym funduszem realizuje program emerytalny pracodawcy zagranicznego.

2. Organ nadzoru powiadamia pracownicze towarzystwo o wysłaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.
3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadku udzielenia zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa wynikającą z nabycia lub objęcia akcji przez pracodawcę zagranicznego.
4. Niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru przekazuje w formie przesyłki listowej te informacje pracowniczemu towarzystwu, zarządzającemu pracowniczym funduszem, które zamierza realizować program emerytalny pracodawcy zagranicznego. Po otrzymaniu tej informacji pracownicze towarzystwo może rozpocząć realizację programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego.
5. Pracownicze towarzystwo może rozpocząć realizację programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego po upływie 3 miesięcy od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2.”;

12) w art. 59:

- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Organ nadzoru odmawia wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli przedstawione osoby nie spełniają wymogów określonych w ustawie.”,

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w art. 41 ust. 1 pkt 1, 2 lub 5 dla członków zarządu towarzystwa;”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ nadzoru cofa zezwolenie członkom zarządu powszechnego towarzystwa także, gdy odmówią oni złożenia oświadczenia majątkowego, o którym mowa w art. 41a, albo gdy pomimo pisemnego wezwania organu nadzoru nie złożą tego oświadczenia w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania.”;

13) w art. 68 w ust. 8 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z dokumentów dołączonych do wniosku lub innych informacji wynika, że towarzystwo przejmujące zarządzanie funduszem lub którykolwiek z akcjonariuszy tego towarzystwa, albo którekolwiek z łączących się towarzystw lub którykolwiek z akcjonariuszy tych towarzystw w okresie ostatnich 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku posiada zaległości podatkowe lub zaległości z tytułu składek, do poboru których jest obowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych;”;

14) w art. 74 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Likwidacja pracowniczego funduszu następuje na podstawie decyzji organu nadzoru o likwidacji. Organ nadzoru wydaje decyzję o likwidacji z urzędu.”;

15) art. 76 otrzymuje brzmienie:

„Art. 76. 1. W przypadku likwidacji pracowniczego funduszu środki zgromadzone na rachunkach jego członków są rozdysponowywane, zgodnie z przepisami ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

2. W przypadku gdy akcjonariuszem pracowniczego towarzystwa jest pracodawca zagraniczny, środki zgromadzone na rachunkach jego członków, będących pracownikami tego pracodawcy, są po uzyskaniu zezwolenia organu nadzoru wypłacane członkowi lub przekazywane innemu zarządzającemu, na zasadach określonych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy dotyczących emerytur pracowniczych obowiązujących na terenie państwa, w którym pracodawca zagraniczny ma swoją siedzibę. Przed wydaniem decyzji organ nadzoru jest obowiązany zasięgnąć opinii zagranicznego organu właściwego dla siedziby pracodawcy zagranicznego.

3. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 2, składa pracodawca zagraniczny.

4. Jeżeli członek funduszu nie wyda dyspozycji co do sposobu wykorzystania środków, ich wykorzystanie następuje w formie jednorazowej wypłaty.

5. Środki nierozdysponowane zgodnie z ust. 1 i 2 są składane do depozytu sądowego.”;

16) w art. 86 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Członkiem pracowniczego funduszu może zostać osoba fizyczna spełniająca warunki określone w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych dla uczestnika pracowniczego programu emerytalnego albo osoba fizyczna będąca

uczestnikiem programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego.”;

17) art. 87 otrzymuje brzmienie:

„Art. 87. Uzyskanie członkostwa w pracowniczym funduszu następuje na zasadach określonych w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych.”;

18) art. 115 otrzymuje brzmienie:

„Art. 115. Wypłata jednorazowa jest dokonywana nie później niż w terminie 1 miesiąca od dnia otrzymania przez pracowniczy fundusz żądania członka funduszu.”;

19) w art. 128 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, otwarty fundusz informuje byłego współmałżonka uprawnionego o prawie, o którym mowa w art. 82 ust. 1.”;

20) w art. 130 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wypłata środków zgromadzonych na rachunku członka pracowniczego funduszu, które były objęte małżeńską wspólnością majątkową, w przypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód lub unieważnienia małżeństwa, następuje bezpośrednio na rzecz jego byłego współmałżonka w terminie 1 miesiąca od dnia przedstawienia funduszowi dowodu, że środki te przypadły byłemu współmałżonkowi.”;

21) art. 143 otrzymuje brzmienie:

„Art. 143. 1. Na podstawie ogólnego zezwolenia udzielonego przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w drodze rozporządzenia i na warunkach określonych w tym zezwoleniu aktywa otwartego funduszu emerytalnego mogą być lokowane poza granicami

kraju w papiery wartościowe emitowane przez spółki notowane na podstawowych giełdach rynków kapitałowych państw obcych będących członkami OECD lub innych państw obcych, które zostaną określone w tym zezwoleniu, a także w papiery skarbowe emitowane przez rządy lub banki centralne tych państw oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę w tych państwach, jeżeli instytucje te oferują publicznie tytuły uczestnictwa i umarzają je na żądanie uczestnika.

2. Łączna wartość lokat aktywów otwartego funduszu w kategorii lokat, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 5% wartości tych aktywów.
3. Łączna wartość lokat aktywów pracowniczego funduszu denominowanych w walucie innej niż krajowa nie może przekroczyć 30% wartości tych aktywów.
4. Do lokat, o których mowa w ust. 1 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy art. 142.”;

22) w art. 151 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania przez fundusze pożyczek papierów wartościowych, dopuszczonych do publicznego obrotu, odmienne niż określone w przepisach regulujących publiczny obrót papierami wartościowymi tryb i warunki zawierania umowy pożyczki, dopuszczalny limit zaangażowania funduszu w udzielanie pożyczek papierów wartościowych oraz sposób uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz

przy ustalaniu wartości aktywów funduszu, mając na względzie bezpieczeństwo aktywów funduszu i ochronę interesów członków funduszu.”;

23) uchyla się art. 183;

24) w art. 185 w ust. 3 uchyla się pkt 6;

25) dotychczasową treść art. 188 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W deklaracjach lub zeznaniach dotyczących dochodów Funduszu Gwarancyjnego, sporządzanych dla celów podatkowych, są wykazywane dane dotyczące wyłącznie części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego.”;

26) art. 188a otrzymuje brzmienie:

„Art. 188a. 1. Roczne sprawozdanie finansowe części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego sporządza Krajowy Depozyt.

2. Badanie i zatwierdzanie sprawozdania finansowego części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego następuje według zasad przewidzianych dla badania i zatwierdzania rocznego sprawozdania finansowego Krajowego Depozytu.”;

27) po art. 188a dodaje się art. 188b w brzmieniu:

„Art. 188b. Krajowy Depozyt składa organowi nadzoru do zatwierdzenia roczne sprawozdania z działalności Krajowego Depozytu w zakresie administrowania częścią podstawową Funduszu Gwarancyjnego.”;

28) w art. 200 w ust. 2 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) współdziałanie z zagranicznymi organami nadzoru w ramach realizacji transgranicznej działalności instytucji pracowniczych

programów emerytalnych oraz nadzoru nad tymi instytucjami;”;

29) w art. 204 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Jeżeli towarzystwo, depozytariusz lub osoba trzecia, której fundusz lub towarzystwo powierzyło wykonywanie niektórych czynności, uchybi terminowi, o którym mowa w ust. 4, organ nadzoru na prośbę zainteresowanego może przywrócić ten termin. Przywrócenie terminu może nastąpić, jeżeli zainteresowany uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Organ nadzoru informuje pisemnie zainteresowanego o przywróceniu terminu albo o jego odmowie.”;

30) w art. 204b w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania powiadomienia.”;

31) uchyla się art. 229.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.¹⁾) w art. 21 w ust. 1 w pkt 58 po lit. b dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) środków zgromadzonych w grupowej formie ubezpieczenia na życie związanej z funduszem inwestycyjnym lub w innej formie grupowego gromadzenia środków na cele emerytalne dla pracowników – do pracowniczego programu emerytalnego, zgodnie z przepisami o pracowniczych programach emerytalnych,”.

Art. 3. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.²⁾) w art. 47 ust. 10i otrzymuje brzmienie:

„10i. Odsetek, o których mowa w ust. 10a, nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekroczyłaby 2,00 zł, a dodatkowej opłaty, o której mowa w ust. 10c, nie wymierza się, jeżeli jej wysokość nie przekroczyłaby 2,00 zł.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 149, poz. 1450) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zakład przekazuje ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego w formie pisemnej i elektronicznej, nie później niż:

1) trzeciego dnia roboczego danego miesiąca kalendarzowego, w którym nie odbywa się wypłata transferowa, o której mowa w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,

2) dwudziestego dnia danego miesiąca kalendarzowego, w którym odbywa się wypłata transferowa, o której mowa w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,

informację o wysokości zobowiązań z tytułu składek zewidencjonowanych do dwudziestego piątego dnia poprzedniego miesiąca kalendarzowego na kontach ubezpieczonych i nieprzekazanych do tego dnia do funduszy, z podziałem na poszczególne fundusze.”;

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w terminie do:

- 1) piątego dnia roboczego danego miesiąca kalendarzowego, w którym nie odbywa się wypłata transferowa, o której mowa w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- 2) dwudziestego drugiego dnia danego miesiąca kalendarzowego, w którym odbywa się wypłata transferowa, o której mowa w art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,

pisemną informację, która powinna zawierać dane zawarte w informacji, o której mowa w ust. 1, oraz wskazanie rachunków papierów wartościowych, na które mają być przekazane obligacje na rzecz poszczególnych funduszy.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) do tytułu ustawy dodaje się odnośnik nr 1 w brzmieniu:

„¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2003/41/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (Dz.Urz. UE L 235 z 23.09.2003) oraz dyrektywy Rady 98/49/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie ochrony uprawnień do dodatkowych świadczeń emerytalnych lub rentowych pracowników i osób prowadzących działalność na własny rachunek przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.Urz. WE L 209 z 25.07.1998). Dane dotyczące ogłoszenia

aktów prawa Unii Europejskiej ogłoszonych przed dniem 1 maja 2004 r., zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.”;

2) w art. 2:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pracownik – osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy, osobę zatrudnioną na podstawie umowy zawartej w wyniku powołania lub wyboru do organu reprezentującego osobę prawną oraz członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej i spółdzielni kółek rolniczych;”;

b) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) instytucja finansowa – zakład ubezpieczeń, fundusz inwestycyjny lub zarządzający zagraniczny, który zarządza środkami gromadzonymi w programie na podstawie umowy z pracodawcą;”;

c) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) środki – środki finansowe gromadzone w celu realizacji programu inwestowane w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, jednostki ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego działającego na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej, jednostki rozrachunkowe funduszy emerytalnych albo jednostki wyodrębnione przez zarządzającego zagranicznego – na rachunku uczestnika prowadzonym przez zarządzającego lub środki pieniężne na rachunku uczestnika, prowa-

dzonym na podstawie zakładowej umowy emerytalnej przez zarządzającego;”,

- d) w pkt 22 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 23 i 24 w brzmieniu:

„23) zagraniczny organ nadzoru – krajowe władze państwa członkowskiego Unii Europejskiej wyznaczone przez to państwo do wykonywania zadań związanych z nadzorowaniem realizacji programu emerytalnego przez pracodawcę mającego siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;

24) zarządzający zagraniczny – podmiot niezależnie od jego formy prawnej mający swoją siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, podlegający nadzorowi organu nadzoru tego państwa, którego przedmiotem działalności jest gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie, z przeznaczeniem na wypłatę uczestnikom programu emerytalnego po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego.”;

- 3) w art. 5 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do programu nie może przystąpić pracownik, który ukończył 70 rok życia.”;

- 4) w art. 6:

- a) w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) zarządzania zagranicznego.”;

- b) w ust. 9 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przeznaczanie co najmniej 85% każdorazowej składki podstawowej na ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy oraz

co najmniej 1% składki na pokrycie kosztów ochrony ubezpieczeniowej;”

c) po ust. 14 dodaje się ust. 15-17 w brzmieniu:

„15. Jeżeli program jest prowadzony w formie zarządzania zagranicznego:

- 1) umowa z zarządzającym zagranicznym lub statut funduszu nie może przewidywać pokrycia ze składek ryzyk o charakterze ubezpieczeniowym;
- 2) wszystkie dokumenty niezbędne dla prowadzenia programu przewidują gromadzenie środków uczestników na zasadach określonych w ustawie i sporządzane są w języku polskim.

16. Do zarządzającego zagranicznego będącego zakładem ubezpieczeń stosuje się przepisy ust. 9-14.

17. Do zarządzającego zagranicznego posiadającego osobowość prawną, którego udziałowcem jest pracodawca stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące formy funduszu emerytalnego.”;

5) w art. 10 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku gdy program ma być prowadzony w formie zarządzania zagranicznego, warunkiem rejestracji programu przez organ nadzoru jest również przekazanie temu organowi przez zagraniczny organ nadzoru informacji o tym, że akceptuje on zarządzanie programem przez zarządzającego zagranicznego. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku przejęcia przez zarządzającego zagranicznego zarządzania programem już istniejącym.”;

6) w art. 13 w ust. 1:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) warunki gromadzenia środków i zarządzania nimi w przypadku, o którym mowa w art. 17 ust. 3 i 4;”;

b) pkt 13 i 14 otrzymują brzmienie:

„13) koszty i opłaty obciążające uczestnika i pracodawcę oraz warunki, o ile są przewidziane, na jakich mogą one zostać obniżone bez konieczności zmiany umowy zakładowej;

14) warunki zmiany umowy zakładowej;”;

7) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przystąpienie pracownika do programu na warunkach określonych w umowie zakładowej następuje na podstawie pisemnej deklaracji o przystąpieniu do programu, zwanej dalej „deklaracją”, po upływie jednego miesiąca od jej złożenia, chyba że pracodawca potwierdzi na piśmie przystąpienie do programu w terminie wcześniejszym.”;

8) w art. 20 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku upadłości pracodawcy uczestnik składa oświadczenia woli bezpośrednio zarządzającemu. Syndyk jest obowiązany do powiadomienia uczestników programu o sposobie składania oświadczenia woli w sprawach dotyczących programu w związku z upadłością pracodawcy w terminie 45 dni od dnia ogłoszenia upadłości.”;

9) w art. 22 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) określenie sumy składek dodatkowych, o której mowa w art. 25 ust. 4;”;

10) w art. 25 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do środków wniesionych w ramach wypłaty transferowej.”;

- 11) w art. 31 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dotyczące każdego pracodawcy informacje i dokumenty, o których mowa w art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 1-3, 7 i 8;”;
- 12) w art. 35 w ust. 2:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) niezgodności programu z przepisami prawa;”;
 - b) po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) niezyskania od zagranicznego organu nadzoru akceptacji dla przejęcia zarządzania przez zarządzającego zagranicznego, jeżeli program ma formę zarządzania zagranicznego.”;
- 13) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. Organ nadzoru wpisuje program do rejestru programów niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia od zagranicznego organu nadzoru o akceptacji dla zamiaru przejęcia zarządzania pracowniczym programem emerytalnym przez zarządzającego zagranicznego, jeżeli wniosek o rejestrację programu spełnia warunki wynikające z przepisów ustawy.”;
- 14) w art. 36:
 - a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zagraniczny zarządzający podlega nadzorowi organu nadzoru w zakresie zgodności jego działalności związanej z prowadzeniem programu z wymogami prawa polskiego.”;
 - b) w ust. 6 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) art. 2 pkt 24, organ nadzoru niezwłocznie powiadamia o nieprawidłowościach zagraniczny organ nadzoru.”;

c) po ust. 6 dodaje się ust. 7-9 w brzmieniu:

„7. Organ nadzoru przygotowuje informację na temat wymagań prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy obowiązujących zagranicznego zarządzającego w przypadku, gdy przejmie on zarządzanie środkami gromadzonymi w ramach pracowniczego programu emerytalnego.

8. Organ nadzoru przekazuje informacje, o których mowa w ust. 7, zagranicznym organom nadzoru w terminie 2 miesięcy od otrzymania od nich powiadomienia, o którym mowa w art. 35a.

9. W przypadku zmiany wymagań, o których mowa w ust. 7, organ nadzoru przygotowuje również informację na temat tych zmian i przekazuje ją niezwłocznie odpowiednim zagranicznym organom nadzoru.”;

15) w art. 40:

a) w ust. 2 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 5 w brzmieniu:

„5) stwierdzenia przez organ nadzoru uporczywego naruszenia prawa przez zarządzającego zagranicznego.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Likwidacja programu następuje, jeżeli u osoby, o której mowa w art. 5 ust. 4, nie pozostają w zatrudnieniu pracownicy będący uczestnikami programu.”,

c) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Decyzja o wykreśleniu z rejestru może zawierać termin wykreślenia.”;

16) w art. 41:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Po uzyskaniu decyzji o wykreśleniu programu z rejestru programów odpowiednio pracodawca, syndyk lub likwidator pracodawcy przekazuje uczestnikom za potwierdzeniem lub przesyłką poleconą informację o likwidacji programu, powiadamiając ich jednocześnie o terminie, od którego zaprzestano naliczać, pobierać i odprowadzać składki, oraz o przyczynach likwidacji programu i o czynnościach, które podjęto zgodnie z przepisami prawa.”,

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Obowiązek pracodawcy, syndyka lub likwidatora pracodawcy, o którym mowa w ust. 4, uważa się za zrealizowany także, jeżeli uczestnik dwukrotnie nie podejmie przesyłki poleconej.”;

17) w art. 43 po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, środki zgromadzone na IKE uczestnika są przekazywane do programu i traktowane jak środki pochodzące ze składki dodatkowej, w rozumieniu niniejszej ustawy.”;

18) w art. 44 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracodawca, syndyk lub likwidator pracodawcy przekazuje zarządzającemu lub likwidatorowi zarządzającego informację o rachunku bankowym wskazanym przez uczestnika, na który należy dokonać zwrotu, oraz o rachunku, na który ma być przekazana kwota, o której mowa w art. 45.”;

19) art. 46 otrzymuje brzmienie:

„Art. 46. Wypłata, wypłata transferowa lub zwrot następuje w formie pieniężnej, z uwzględnieniem art. 103 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.”;

20) w art. 56:

a) w ust. 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„W przypadku wpisania programu, o którym mowa w ust. 1, do rejestru programów:”

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli pracodawca prowadził do dnia 31 grudnia 2004 r. grupowe ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, środki zgromadzone w ramach tego ubezpieczenia mogą być przekazane do programu pod warunkiem, że pracodawca do dnia 31 grudnia 2005 r. złoży wniosek o rejestrację programu. Przepisy ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.”

Art. 6. W przypadku uczestnika, który przystąpił do pracowniczego programu emerytalnego przed dniem 1 czerwca 2004 r., zarządzający albo likwidator zarządzającego w przypadku zwrotu przekazuje, zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 5 niniejszej ustawy, kwotę w wysokości 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do programu po dniu 31 maja 2004 r.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228, Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8,

poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz. 1080, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 130, poz. 1452 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 65, poz. 595, Nr 135, poz. 1268, Nr 149, poz. 1450, Nr 166, poz. 1609, Nr 170, poz. 1651, Nr 190, poz. 1864, Nr 210, poz. 2037, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, Nr 187, poz. 1925 i Nr 210, poz. 2135.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa wprowadza zmiany w następujących ustawach:

- z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667),
- z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.),
- z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.),
- z dnia 23 lipca 2003 r. o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 149, poz. 1450),
- z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207).

Znacząca część zmian zawartych w projekcie ustawy stanowi implementację przepisów dyrektywy Rady 98/49/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie ochrony uzupełniających praw emerytalnych pracowników i osób prowadzących działalność na własny rachunek przemieszczających się we Wspólnocie oraz dyrektywy 2003/41/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami.

W zakresie dostosowania do dyrektywy 98/49/WE dokonano jedynie wskazania faktu implementacji do czego zobowiązuje art. 10 ww. dokumentu.

W przypadku dyrektywy 41/2003/UE jej implementacji dokonano przy tworzeniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych. Zgodnie z przepisem art. 22 ust. 1 ww. dyrektywy kraje członkowskie zobowiązane są implementować jej przepisy do ustawodawstwa krajowego w całości do dnia 23 września 2005 r., co jest celem prezentowanej ustawy.

Omawiana część nowelizacji ma przede wszystkim na celu umożliwienie zagranicznym funduszom emerytalnym zarządzanie środkami gromadzonymi w ramach

pracowniczego programu emerytalnego oraz umożliwienie pracowniczym funduszom emerytalnym zarządzania środkami powierzonymi przez zagranicznych pracodawców realizujących tego typu programy w oparciu o przepisy miejscowego prawa. W pierwszym przypadku transpozycja musi zostać dokonana przede wszystkim w oparciu o zmianę ustawy o pracowniczych programach emerytalnych – w drugim, przez zmianę ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Konsekwencją powyższego faktu jest konstrukcja przedstawianego projektu ustawy. Ponadto ustawa zawiera zmiany w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych będące konsekwencją doświadczeń związanych z jej wdrożeniem w życie.

Komentarza wymaga również kwestia zastosowanych w treści uzasadnienia pojęć. Pojęcia stosowane w polskim oficjalnym tłumaczeniu treści dyrektywy mają szerszy zakres pojęciowy niż te, do których należy się odwołać dokonując implementacji ww. przepisów. Ponadto zastosowanie w treści przepisów niektórych pojęć zdefiniowanych w dyrektywie – np. pojęcia „instytucji” – mogłoby być mylące w kontekście treści przepisów zmienianych ustaw. Dlatego, dokonując implementacji przepisów dyrektywy, zdecydowano się na zdefiniowanie i konsekwentne stosowanie pojęć odpowiadających stosowanym w treści dyrektywy, zarówno w treści przepisów jak i uzasadnienia. W treści uzasadnienia, w przypadku gdy mowa jest o przepisach dyrektywy stosowane są odpowiednie używane w niej pojęcia.

W celu uczynienia treści uzasadnienia bardziej czytelną omawiany blok zmian został w części szczegółowej uzasadnienia wydzielony.

Część szczegółowa

Zmiany mające na celu dostosowanie prawa krajowego do przepisów dyrektywy 41/2003/UE.

Definicja zawarta w projektowanym pkt 10 art. 8 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych stanowi przeniesienie definicji zawartej w art. 6 pkt c dyrektywy. Konieczność zdefiniowania omawianego pojęcia wynika z przyjęcia na gruncie dyrektywy innej definicji podmiotu realizującego pracowniczy program emerytalny na rzecz swoich pracowników niż definicja pracodawcy przyjęta w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych. Przepis art. 20 ust. 1 dyrektywy stwierdza, że realizacja programu odbywa się „Bez uszczerbku dla krajowego prawa socjalnego i prawa pracy w sprawie organizacji programów emerytalnych, włączając obowiązkowe

członkostwo i rezultaty układów zbiorowych, państwa członkowskiego, na którego terytorium działa instytucja finansująca. Jednocześnie zgodnie z brzmieniem art. 6c dyrektywy „instytucja finansująca” oznacza „każde przedsiębiorstwo lub inny podmiot, które wpłacają składki do instytucji pracowniczych programów emerytalnych”.

W związku z tym, w przypadku gdy po wdrożeniu przepisów dyrektywy mieć będziemy do czynienia z sytuacją, gdy akcjonariuszem pracowniczego towarzystwa emerytalnego będzie pracodawca zagraniczny, realizować będzie on program w oparciu o zasady krajowego prawa socjalnego i prawa pracy w sprawie organizacji programów emerytalnych obowiązujące w państwie członkowskim, w którym znajduje się jego siedziba.

Wyżej wymienione zasady różnią się w poszczególnych państwach w sposób bardzo znaczący.

W przypadku akcjonariuszy pracowniczego towarzystwa emerytalnego krąg podmiotów będących pracodawcami zagranicznymi (realizujący program emerytalny na zasadach obowiązujących w ich państwach pochodzenia) nie jest więc tożsamy z kręgiem podmiotów realizujących ten program na zasadach obowiązujących w Polsce (opisanych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych).

Ograniczenie omawianej definicji jedynie do państw członkowskich Unii Europejskiej nie rodzi niebezpieczeństwa naruszenia klauzuli niedyskryminacji wynikającej z przepisów innych umów międzynarodowych, których stroną jest Polska, ponieważ podstawowym warunkiem zastosowania tej klauzuli jest zachowanie zasady wzajemności. Przy implementacji omawianego przepisu zrezygnowano z mogącego wprowadzać w błąd stosowanego w treści dyrektywy określenia „właściwe władze” zastępując je pojęciem „zagranicznego organu nadzoru”.

Definicja zawarta w projektowanym pkt 11 art. 8 przenosi do krajowego porządku prawnego definicję zawartą w art. 6 pkt g dyrektywy.

Definicja zawarta w projektowanym pkt 12 art. 8 stanowi implementację definicji zawartej w art. 6 pkt b dyrektywy. Ze względu na zasadę tworzenia w ramach polskiego systemu pracowniczych programów emerytalnych jedynie funduszy o zdefiniowanej składce, definicję tą rozszerzono o wymóg tego, by przedmiotem działalności było gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie, z przeznaczeniem na wypłatę

członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego. Należy przy tym podkreślić, że omawiana definicja obejmuje jedynie fundusze o charakterze stricte emerytalnym. Fundusze inwestycyjne, kapitałowe fundusze tworzone przez ubezpieczycieli oraz zbliżone do nich fundusze tworzone przez instytucje kredytowe są bowiem, zgodnie z art. 2 ust. 2b dyrektywy, z pod niej wyłączone.

Art. 20 ust. 1 dyrektywy wprowadza dla transgranicznego zarządzania środkami gromadzonymi w ramach programu warunek jednoczesnego spełniania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy w sprawie organizacji programów emerytalnych państwa przyjmującego i państwa rodzimego. Wymóg ten znalazł odzwierciedlenie w tych przepisach ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, które odwołują się do innych regulacji. Dlatego projekt ustawy zawiera nowy art. 8a rozszerzający zakres odpowiednich przepisów, które muszą być spełnione, w przypadku gdy akcjonariuszem pracowniczego towarzystwa jest pracodawca zagraniczny.

Nowe brzmienie art. 35 stanowi implementację przepisu art. 20 ust. 1 zdanie drugie oraz ust. 2 tego samego artykułu dyrektywy, zgodnie z którym państwa członkowskie zobowiązane są do zezwolenia uprawnionym na ich terytorium instytucjom pracowniczym programów emerytalnych na akceptowanie finansowania przez przedsiębiorstwa znajdujące się na terytorium innych państw członkowskich. Ponieważ wskazane jest ograniczenie zbędnych komplikacji obowiązujących w Polsce procedur, zezwolenie, o którym mowa w ust. 2 art. 20 dyrektywy, wydawane jest w formie zezwolenia organu nadzoru na utworzenie lub zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego. Zgodnie z brzmieniem art. 36 ustawy ilekroć w jej przepisach mowa jest o założycielach towarzystwa, należy przez to rozumieć także akcjonariuszy tego towarzystwa. Oznacza to, że pracodawca zagraniczny może nabyć akcje pracowniczego funduszu emerytalnego prowadzącego już działalność.

Dodanie art. 35a jest konsekwencją przyjęcia zasady, że wpisanie do rejestru programu realizowanego przez zarządzającego zagranicznego powinno nastąpić dopiero po uzyskaniu od zagranicznego organu nadzoru akceptacji dla takiego zarządzania.

Dodanie ust. 1 w art. 58a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych stanowi implementację przepisu art. 20 ust. 3 dyrektywy oraz przepisu art. 20 ust. 4 dyrektywy, zgodnie z którym właściwe władze rodzimego państwa członkowskiego, dopóki nie mają powodu, aby wątpić, że struktura administracyjna lub

sytuacja finansowa instytucji lub nieposzlakowana opinia i kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie osób kierujących instytucją są zgodne z działaniami proponowanymi przez przyjmujące państwo członkowskie, mogą one, w terminie trzech miesięcy od otrzymania informacji, o których mowa w art. 20 ust. 3 dyrektywy, przekazać informacje właściwym władzom przyjmującego państwa członkowskiego. Informacjami, o których mowa w art. 20 ust. 3 dyrektywy i które mają być przekazane zagranicznemu organowi nadzoru na podstawie przepisu art. 58a ust. 1, organ nadzoru dysponuje na podstawie przepisu art. 54 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Projektowany art. 58a realizuje przepis art. 20 ust. 5 dyrektywy dotyczący sposobu przekazywania informacji na temat zasad funkcjonowania programu wymaganych na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.

Nowe brzmienie art. 76 związane jest z koniecznością zagwarantowania respektowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy dotyczących emerytur pracowniczych obowiązujących na terenie państwa, w którym pracodawca zagraniczny ma swoją siedzibę, co wynika między innymi z przepisów art. 20 ust. 6 dyrektywy.

Zmianie musiała ulec zawarta w art. 86 ust. 1 norma dotycząca prawa do bycia członkiem pracowniczego funduszu emerytalnego. Prawo do bycia członkiem tego funduszu zostało w projekcie rozszerzone na osoby będące uczestnikami zagranicznego programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego.

Wprowadzany przepis zmienianego art. 143 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych stanowi implementację przepisu art. 18 ust. 7c dyrektywy. Omawiany przepis dyrektywy wprowadza ograniczenie udziału aktywów nominowanych w innych walutach niż waluta, w jakiej wyrażone są zobowiązania danej instytucji do pułapu nieprzekraczającego 30% portfela inwestycyjnego.

Nowo dodany w art. 200 ust. 2 po pkt 8a rozszerza zakres zadań organu nadzoru o współdziałanie z zagranicznymi organami nadzoru w ramach realizacji transgranicznej działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad tymi instytucjami.

Art. 20 ust. 1 dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do zezwolenia przedsiębiorstwom działającym na ich terytorium na powierzenie środków gromadzonych w ramach pracowniczego programu emerytalnego zagranicznym

zarządzającym mającym swoją siedzibę na terytorium innych państw członkowskich. Regulacje dyrektywy w omawianym zakresie dotyczą przede wszystkim pracodawców, dlatego powinny znaleźć się w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych. W art. 6 ust. 1 w projektowanym pkt 4 wskazującym formy prowadzenia pracowniczych programów emerytalnych zagraniczny zarządzający został wskazany jako czwarta forma prowadzenia programów emerytalnych, czego konsekwencją jest konieczność zdefiniowania ww. pojęcia w pkt 24 art. 2. Przyjęta w tym miejscu definicja jest zgodna z definicją instytucji pracowniczych programów emerytalnych zawartą w art. 6a dyrektywy.

Kolejną konsekwencją przyjętej koncepcji jest konieczność zmiany definicji zawartej w projektowanym pkt 7 art. 2 – definicja ta powinna obejmować zagranicznego zarządzającego. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku definicji środków zawartej w pkt 13 art. 2.

Nowo dodany ust. 15 w art. 6 rozstrzyga ewentualne wątpliwości co do zasad na jakich odbywa się realizacja pracowniczego programu emerytalnego w formie zagranicznego zarządzającego. W szczególności w art. 6 dodany ust. 15 pkt 1 oraz ust. 16 przesądza o konieczności zastosowania tych samych zasad w przypadku produktu ubezpieczeniowego, co ma na celu zapewnienie równego traktowania krajowych i zagranicznych ubezpieczycieli. Celem przepisu art. 6 ust. 15 pkt 2 jest właściwa realizacja wymogów informacyjnych na rzecz uczestników i beneficjentów, o których mowa w art. 11 dyrektywy. Przyjęte rozwiązanie ma również znaczenie w odniesieniu do kwestii wypłaty transferowej środków, o której mowa w art. 8 ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

Dyrektywa w art. 6 pkt 1 formułuje szeroką, niezależną od formy prawnej definicję „instytucji”, czyli w rozumieniu ustawy o pracowniczych programach emerytalnych zarządzającego zagranicznego. Należy więc przyjąć, że zarządzającym tym może być również instytucja o charakterze ubezpieczeniowym, zgodnie z ww. definicją „ustanowioną (...) w celu zapewnienia świadczeń emerytalnych w kontekście działalności zawodowej na podstawie porozumienia lub umowy (...)”. Należy przyjąć, że charakter porozumienia, o którym tu mowa, będzie miało utworzenie przez pracodawców funduszu emerytalnego na zasadach obowiązujących w innym państwie członkowskim. Ponieważ ustawa o pracowniczych programach emerytalnych rozróżnia pojęcia instytucji finansowej oraz pojęcie funduszu emerytalnego, formułując różne

zasady wobec obu tych typów zarządzających, konieczne jest zawarcie stosownego odniesienia w art. 6 w dodanym ust. 17.

Art. 20 dyrektywy wskazuje tryb w jakim odbywa się uzyskanie przez zagranicznego zarządzającego od jego organu nadzoru zezwolenia na przyjęcie finansowania przez pracodawcę oraz określa tryb w jakim odbywa się zawiadomienie o tym fakcie organu nadzoru państwa przyjmującego. Żaden z przepisów dyrektywy nie dotyczy natomiast kwestii zasad uzyskiwania przez pracodawcę zezwolenia na prowadzenie programu emerytalnego przez pracodawcę, w związku z tym rozszerzenie trybu rejestracji pracowniczego programu emerytalnego zawartego w przepisach ustawy o pracowniczych programach emerytalnych na formę zarządzającego zagranicznego jest z tymi przepisami zgodne.

Dyrektywa określa natomiast szczegółowo (ust. 2 i 3 art. 20) zasady uzyskiwania przez instytucję zezwolenia właściwych władz państwa przyjmującego lub powiadamiania tych władz, jeżeli takie zezwolenie zostało wcześniej uzyskane, a następnie powiadamiania przez te ostatnie właściwych władz państwa rodzimego o akceptacji dla zarządzania zagranicznego (ust. 4 art. 20). Konieczne jest dodanie w art. 10 ust. 3, wskazanie w art. 35 ust. 2 pkt 3 oraz dodanie art. 35a ustawy o pracowniczych programach emerytalnych nie uzyskania od zagranicznego organu nadzoru akceptacji dla przejęcia zarządzania przez zarządzającego zagranicznego jako przesłanki odmowy rejestracji programu.

Dyrektywa w ust. 9 art. 20 zawiera normę, zgodnie z którą instytucja podlega bieżącemu nadzorowi odpowiednich władz państwa przyjmującego w zakresie zgodności jego działalności związanej z prowadzeniem programu z wymogami prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy państwa przyjmującego. Implementację tej normy stanowi dodanie w art. 36 ust. 1a. Realizacja tej zasady odbywać się ma zgodnie z regulacją ust. 9 art. 20 dyrektywy w drodze koordynacji działań właściwych władz państwa rodzimego i przyjmującego w trybie określonym w ww. przepisie. Wymienioną normę prawną zrealizowano dodając art. 36 ust. 6 pkt 3. Jeżeli podjęte przez właściwe władze działania nie doprowadzą do usunięcia nieprawidłowości, ust. 10 art. 20 oryginalnego tekstu dyrektywy (tekst angielski) pozwala „właściwym władzom przyjmującego państwa członkowskiego podjąć odpowiednie kroki w celu zapobieżenia lub ukrócenia dalszych nieprawidłowości włączając, w zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne, uniemożliwienie działania instytucji w rodzimym państwie

członkowskim”. Należy jednak pamiętać, że zagraniczny zarządzający znajduje się poza jurysdykcją polskiego państwa. W związku z tym „niezbędne uniemożliwienie działania instytucji w przyjmującym państwie członkowskim” musi być działaniem skierowanym wobec danego pracowniczego programu emerytalnego. Stosowną normę zawiera dodany przepis art. 40 ust. 1 w pkt 4.

Art. 20 ust. 5 dyrektywy zobowiązuje właściwe władze państwa przyjmującego do przekazania właściwym władzom państwa rodzimego informacji na temat wymogów prawa ubezpieczeń społecznych i prawa pracy państwa przyjmującego, zaś ust. 8 tego samego artykułu do bieżącej aktualizacji tych informacji. Wyżej wymienioną normę realizują nowo dodawane przepisy ust. 7-9 w art. 36 ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

Pozostałe zmiany

Propozycja zmian w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych dotyczy:

- zmiany w art. 14 pkt 5 oraz w art. 54 ust. 2 pkt 4 – zmiany te mają charakter techniczny i służą wyeliminowaniu niejasności w kontekście art. 160 ust. 1 ustawy. Zmiana w art. 160 ust. 1 ustawy została wprowadzona nowelą z dnia 27 sierpnia 2003 r., natomiast nie został zmieniony jednocześnie art. 14 pkt 5 ustawy. Pozostawienie tych przepisów w aktualnym brzmieniu może prowadzić do wniosku, że obowiązują dwie listy osób wyznaczonych przez depozytariusza,
- zmiany w art. 21 ust. 1 – zmiana jest następstwem wejścia w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 160, poz. 1064),
- zmiany art. 24 ust. 2 – stanowi dostosowanie związane z wejściem w życie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207), która zastąpiła ustawę, do której odwołanie znajduje się w obecnie obowiązującej treści przepisu,
- zmiany w art. 29 ust. 2 – jest konsekwencją zmiany dotyczącej art. 229 ustawy,
- dodania w art. 30 ust. 2a – z uwagi na charakter prawny spółki akcyjnej, jaką jest towarzystwo emerytalne powinna być ograniczona możliwość dysponowania akcjami tej spółki. W obecnym stanie prawnym, co jest wątpliwe z punktu widzenia bezpieczeństwa systemu, akcje towarzystwa emerytalnego mogą być przedmiotem

jakiegokolwiek zabezpieczenia majątkowego, w tym również zastawu na akcjach. W związku z powyższym uzasadnione byłoby wykluczenie takiej możliwości, przez ustanowienie zakazu wykorzystywania akcji towarzystwa emerytalnego jako jakiegokolwiek formy zabezpieczenia majątkowego, czy też obciążenia w jakikolwiek sposób,

- zmian w art. 38 ust. 2 – mają charakter techniczny i doprecyzowują przedmiotowe przepisy. Dodanie wyrazów „lub na nabycie akcji” ma służyć wyeliminowaniu wątpliwości, czy w przypadku nabycia akcji również należy złożyć stosowne oświadczenie w zakresie pochodzenia środków pieniężnych na nabycie akcji, bowiem z literalnego brzmienia przepisu wynika, że chodzi jedynie o środki na pokrycie kapitału zakładowego. W przypadku zaś nabycia akcji kapitał zakładowy już jest pokryty, natomiast istotne jest pochodzenie środków na nabycie akcji,
- dodania w art. 59 ust. 1a – ustawodawca w art. 59 ust. 1 ustawy określa wymóg uzyskania przez nowych członków zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego zezwolenia organu nadzoru. Jednocześnie nie zostały określone kryteria oceny kandydatów na członków zarządu lub rady nadzorczej. Proponowany przepis dookreśla pośrednio te kryteria przez wskazanie, że w toku postępowania powinno podlegać badaniu spełnianie przez kandydatów wymogów stawianych przepisami prawa. Jednocześnie proponowany przepis dookreśla w sposób wyraźny przesłanki wydania przez organ nadzoru decyzji odmownej,
- zmiany w art. 59 ust. 3 pkt 1 oraz ust. 4 – mają na celu doprecyzowanie przepisów. W obecnym brzmieniu tych przepisów przesłanki cofnięcia zezwolenia dla pełnienia funkcji członków zarządu pracowniczych towarzystw były mniej rygorystyczne niż dla członków rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa. Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem przepisu brak rękojmi należytego wykonywania funkcji członka zarządu pracowniczego towarzystwa nie był przesłanką cofnięcia przedmiotowego zezwolenia. Propozycja zmiany usuwa tę lukę,
- zmiany pkt 2 w art. 68 ust. 8 – jest związana z brzmieniem ust. 3 pkt 1 lit. e pkt 2 lit. g. Ze względu na fakt, że do wniosku o wydanie przedmiotowego zezwolenia dołącza się dokumenty finansowe akcjonariuszy towarzystwa, to konsekwentnie jako przesłanką odmowy w ust. 8 pkt 2 powinna być również ocena dokumentów akcjonariuszy towarzystwa, a nie tylko towarzystwa,

- zmiany ust. 1 w art. 74 – proponowana zmiana wynika z konieczności doprecyzowania charakteru decyzji o likwidacji pracowniczego funduszu. Dotychczasowy przepis skutkował istnieniem wątpliwości interpretacyjnych co do podmiotu, na którym spoczywa obowiązek wszczęcia postępowania w przedmiocie likwidacji funduszu,
- zmiany ust. 1 w art. 76 – zgodnie z regulacjami ustawy o pracowniczych programach emerytalnych likwidacja instytucji finansowej gromadzącej środki w ramach programu (np. pracowniczego funduszu emerytalnego) nie stanowi przesłanki do dokonania wypłaty jednorazowej, natomiast przepisy ustawy o pracowniczych programach emerytalnych mówią o konsekwencjach likwidacji funduszu niewskazanych w przedmiotowym przepisie. W związku z powyższym celowym jest zamieszczenie odwołania do przepisów ustawy o pracowniczych programach emerytalnych, bowiem otwarcie likwidacji funduszu emerytalnego w myśl znowelizowanej ustawy o pracowniczych programach emerytalnych (art. 40 ust. 1 pkt 3 oraz art. 41) skutkować może zmianą formy lub podmiotu zarządzającego środkami w programie lub likwidacją programu, przy czym każda ze wskazanych ewentualności wiąże się z odmiennymi uprawnieniami dla uczestników programu,
- zmiany art. 87 – stanowi dostosowanie związane z wejściem w życie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych. W ustawie tej zniesiono konstrukcję pracowniczej umowy emerytalnej, do której odwołanie znajduje się w obecnie obowiązującej treści przepisu,
- zmiany w art. 115 i 130 – w obecnym brzmieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych mowa jest o terminie 3 miesięcy na wypłatę środków z pracowniczego funduszu emerytalnego. Natomiast w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych, zgodnie z przepisem art. 42 ust. 3, termin ten wynosi 1 miesiąc. Zachodzi więc konieczność usunięcia kolizji wymienionych przepisów,
- zmiany ust. 2 w art. 128 – są one konsekwencją obowiązującego art. 82 ust. 1, zgodnie z którym osoba przystępująca do funduszu może wskazać osoby uprawnione do wypłaty środków w przypadku śmierci członka funduszu, w związku z tym w art. 128 ust. 2 obowiązek należy zastąpić prawem wskazywania osób uprawnionych,

- doprecyzowania w art. 151 ust. 3 – obowiązujące upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia na podstawie tego artykułu jest sformułowane wadliwie z uwagi na zawarty w nim zwrot „w szczególności”. Zgodnie z art. 92 Konstytucji rozporządzenie powinno określać m.in. zakres spraw przekazanych do uregulowania, zakres ten powinien być określony w sposób ścisły tak, aby możliwe było dokonanie oceny, czy rozporządzenie wypełnia upoważnienie, czy też przekracza to upoważnienie; stąd konieczność nowego brzmienia w art. 151 ust. 3,
- uchylecia art. 183, stanowiącego upoważnienie do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad pokrywania niedoboru w przypadkach, o których mowa w art. 176-179, oraz trybu i zasad podziału środków, o których mowa w art. 177 ust. 3 – propozycja wynika z wystarczającego uregulowania powyższych kwestii bezpośrednio w ustawie, jak również w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie Funduszu Gwarancyjnego (Dz. U. Nr 56, poz. 545). Uchylenie delegacji spowoduje jednocześnie uchylenie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad pokrywania niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych, proporcjonalnej części aktywów netto otwartego funduszu emerytalnego, jaka powinna być przechowywana na rachunku rezerwowym, sposobu ustalania przez powszechne towarzystwo emerytalne wielkości środków, które powinny być przekazywane na rachunek rezerwowy, oraz sposobu wycofywania przez powszechne towarzystwo nadwyżek środków z rachunku rezerwowego, które jest obecnie sprzeczne z ustawą,
- uchylecia w art. 185 ust. 3 pkt 6 oraz doprecyzowania w art. 188a ust. 1, tak aby przesądzić, że Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. sporządza roczne sprawozdanie finansowe części podstawowej. Sprawozdanie finansowe przygotowywane przez Krajowy Depozyt może obejmować jedynie administrowaną przezeń część podstawową tego Funduszu, zaś aktywa otwartych funduszy emerytalnych stanowiące część dodatkową Funduszu Gwarancyjnego, powinny być objęte wyłącznie rachunkowością otwartych funduszy emerytalnych. Obejmowanie rachunkowością Funduszu Gwarancyjnego jego części dodatkowej, która ma stanowić aktywa otwartych funduszy emerytalnych, a więc odrębnych od Funduszu Gwarancyjnego podmiotów, nie znajduje podstaw w świetle ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, i prowadziłoby do sytuacji, w której te same

środki stanowiłyby jednocześnie aktywa wykazywane w sprawozdawczości finansowej odrębnych od siebie jednostek. Przedłożona propozycja nowelizacji rozwiązuje tę kwestię.

Projekt ustawy został uzupełniony o zapisy, które wskazywałyby zasady dokonywania wyboru podmiotu dokonującego badania sprawozdania finansowego części podstawowej Funduszu Gwarancyjnego, wskazałyby organ zatwierdzający właściwy dla tych sprawozdań, określiłyby rodzaj sprawozdań przekazywanych przez Krajowy Depozyt Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych oraz wyjaśniałyby wątpliwości dotyczące sprawozdawczości w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych. W tym celu:

- a) nadano ust. 2 w art. 188a nowe brzmienie – dające podstawę do zatwierdzania sprawozdań finansowych Funduszu Gwarancyjnego przez walne zgromadzenie Krajowego Depozytu. Pozwoli to także na utrzymanie dotychczasowej praktyki dokonywania wyboru przez właściwy organ Krajowego Depozytu jednego podmiotu do zbadania wszystkich podlegających badaniu sprawozdań sporządzanych przez Krajowy Depozyt. Rozwiązanie to pozwala na zachowanie optymalizacji kosztów i ekonomii badania tych sprawozdań. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z § 35 ust. 1 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie Funduszu Gwarancyjnego, koszty badania sprawozdania finansowego Funduszu Gwarancyjnego są kosztami własnymi Krajowego Depozytu i nie mogą one pomniejszać wpłat powszechnych towarzystw do Funduszu Gwarancyjnego.

Propozycja powyższa zachowuje spójność z art. 66 ust. 4 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych powinien dokonać organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne przepisy wiążące jednostkę stanowią inaczej,

- b) dodano art. 188b – proponujący utrzymanie sprawozdawczości na rzecz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, o której mowa obecnie w art. 188a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, przy doprecyzowaniu rodzaju tej sprawozdawczości,

- c) dodano w art. 188 ust. 2 – powinno usunąć wątpliwości dotyczące tego, czy w deklaracjach (zeznaniach) podatkowych Funduszu Gwarancyjnego sporządzanych przez Krajowy Depozyt powinny być wykazywane dane dotyczące tylko jego części podstawowej, czy też obu części Funduszu Gwarancyjnego,
- dodania w art. 204 ust. 4a – proponowany przepis wypełnia lukę prawną zaistniałą na skutek niedookreślenia charakteru prawnego terminu w ust. 4, a co za tym idzie braku wskazania skutków prawnych uchybienia tego terminu. Proponowany przepis nadaje podmiotom nadzorowanym prawo złożenia wniosku o przywrócenie terminu, co jest zgodne ze standardami dobrej administracji i stanowi gwarancję zachowania praw podmiotów nadzorowanych,
 - zmiany w art. 204b w ust. 1 pkt 8 – zmiana ma na celu wprowadzenie ujednocionej nomenklatury na określenie aktu nadzorczego jakim jest powiadomienie. Dotychczasowy przepis zbyt często posługiwał się pojęciem „pokontrolne”,
 - uchylenia art. 229 – zgodnie z przepisem art. 229 po dniu 31 grudnia 2004 r. powszechne towarzystwo emerytalne może zarządzać dwoma otwartymi funduszami emerytalnymi, tj. dotychczasowym OFE – oznaczonym po tej dacie jako OFE typu A, oraz nowym, stosującym bardziej ostrożną politykę lokacyjną, funduszem – oznaczonym jako OFE typu B. Dotychczasowe rozwiązania ustawowe są niewystarczające do uruchomienia tych funduszy i konieczne jest szczegółowe unormowanie zagadnień dotyczących tworzenia i funkcjonowania funduszy typu B. Obecnie prowadzone prace wykazały konieczność przygotowania projektu takiej nowelizacji ustawy, która wyjdzie naprzeciw postulatowi szczegółowego unormowania tego zagadnienia. Jednocześnie w trakcie prac uznano, że szczegółowe unormowanie zasad organizacji i funkcjonowania OFE typu B będzie możliwe dopiero po ustaleniu zasad wypłaty emerytur z II filaru, ponieważ OFE typu B będą swoistym łącznikiem między OFE typu A a instytucją albo instytucjami wypłacającymi emerytury. Oznacza to, że przygotowanie projektu ustawy nowelizującej ustawę o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych w tym zakresie będzie możliwe dopiero po określeniu koncepcji wypłaty emerytur z II filaru. Jednocześnie rozwiązania, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. na mocy art. 229 nie zapewniają możliwości utworzenia OFE typu B i tym samym powodują, że normy art. 229 stają się puste. W związku z tym proponuje się obecnie

uchylenie art. 229, jednocześnie zastrzegając, że w przyszłości zostaną przedstawione rozwiązania, które umożliwią utworzenie i funkcjonowanie OFE typu B. Będą one implikowane rozwiązaniami, które zostaną przyjęte przy określaniu emerytur z II filaru. Konieczność uchylecia art. 229 wynika dodatkowo z problemów, które przepis ten już wywołuje. Celem jest uniknięcie mogących pojawić się nieporozumień związanych z wprowadzeniem w miejsce dotychczasowej nazwy „otwarty fundusz emerytalny” nazwy „otwarty fundusz emerytalny typu A”, co wymusza obowiązujące brzmienie tego przepisu. Zmiana nazwy jest zbędna, rodziłaby koszty związane z jej wprowadzeniem i w związku z tym proponuje się pozostanie przy dotychczasowym nazewnictwie. To wszystko osiągnie się uchylając art. 229.

Proponuje się wprowadzenie do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jednoznacznych przepisów regulujących kwestię obowiązku podatkowego (podatek od dochodów kapitałowych) wobec środków będących przedmiotem transferu z grupowych form gromadzenia środków na cele emerytalne do pracowniczego programu emerytalnego.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 4 lit. b ustawy dochód otrzymany z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej w związku z umową ubezpieczenia zawartą na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej – w przypadku ubezpieczeń związanych z funduszami kapitałowymi – objęty jest obowiązkiem podatkowym. Art. 21 ust. 5d ustawy stanowi, że dochodem z tytułu udziału w funduszach kapitałowych jest różnica między wypłaconą kwotą świadczenia a sumą składek wpłaconych do zakładu ubezpieczeń, które zostały przekazane na fundusz kapitałowy.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku dokonywania przeniesienia środków na mocy art. 56 ustawy o pracowniczych programach emerytalnych (ppe) nie dochodzi do wypłaty środków osobie ubezpieczonej. Transfer dokonuje się po przystąpieniu pracownika do programu w postaci przeksięgowania z rachunku w ramach grupowego ubezpieczenia na rachunek uczestnika w ramach pracowniczego programu emerytalnego, w przypadku przekształcenia w ramach tej samej instytucji finansowej. W sytuacji, gdy następuje zmiana instytucji zarządzającej środkami, przeniesienie odbywa się po przystąpieniu uczestnika do programu oraz złożeniu dyspozycji przeniesienia środków. W obu przypadkach środki nie są wypłacane uczestnikowi,

kiedy to fakt powstania obowiązku podatkowego byłby oczywisty. Trudno zatem jest jednoznacznie potraktować wypłatę będącą przeniesieniem środków jako podlegający opodatkowaniu dochód, którym uczestnik może swobodnie dysponować.

Podkreślenia wymaga, że ustawa o pracowniczych programach emerytalnych gwarantuje uczestnikom programów określone prawa, które często nie występują w innych formach gromadzenia środków na cele emerytalne. Z tego też względu ustawodawca postanowił, że wszyscy pracodawcy, którzy do końca 2004 r. nie złożą wniosku o wpis do rejestru pracowniczych programów emerytalnych, stracą prawo do pomniejszania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Jeżeli w takim przypadku przyjąć, że przekształcenie wiąże się z obowiązkiem zapłacenia podatku od dochodów kapitałowych, to przekształcenie w pracowniczy program emerytalny, chociaż premiowane utrzymaniem zwolnienia od składki na ubezpieczenia społeczne, jest jednocześnie w swoisty sposób sankcjonowane obowiązkiem zapłacenia podatku w momencie przekształcenia, pomimo, że nie dochodzi do wypłaty środków oszczędzającemu. Taki stan rzeczy należy uznać za sprzeczny z ratio legis przepisów ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

De lege lata interpretację potwierdzającą brak obowiązku podatkowego w sytuacji przeniesienia środków z grupowej formy gromadzenia środków na cele emerytalne do ppe potwierdza praktyka urzędów skarbowych, które niejednokrotnie przedstawiały zakładom ubezpieczeń stanowisko, że z uwagi na to, że nie dochodzi do przedstawienia środków do dyspozycji uczestnika, przeniesienie nie jest opodatkowane. Należy również pamiętać, że podatkiem od dochodów kapitałowych nie są objęte wypłaty środków z pracowniczego programu emerytalnego oraz wypłaty transferowe na mocy art. 21 ust. 1 pkt 58 ustawy.

W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, zgłoszonych przez Ministra Finansów, wprowadzenie przedmiotowej zmiany jest niezbędne.

Dodanie w art. 56 ust. 6 jest związane z docierającymi sygnałami, dotyczącymi tego, że okres na przekształcenie umów grupowych w pracownicze programy emerytalne, obowiązujący zgodnie z przepisami obecnej ustawy, okazał się w praktyce zbyt krótki. W związku z tym omawiana propozycja przewiduje stworzenie możliwości dokonania transferu również w przypadku tych pracodawców, którzy prowadzili umowę grupową, lecz nie złożyli wniosku o dokonanie przekształcenia do dnia 31 grudnia 2004 r., lecz dokonać chcą rejestracji programu w terminie do dnia 31 grudnia 2005 r.

Propozycja zmiany w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych w art. 47 ust. 10i ma za zadanie zmianę niekorzystnego dla członków OFE rozwiązania polegającego na niewymierzaniu odsetek w przypadku opóźnień spowodowanych przez ZUS oraz dodatkowej opłaty należnej od płatnika składek lub instytucji obsługującej wpłaty składek, jeśli ich wysokość nie przekraczałaby 6,60 zł. Obecne rozwiązanie jest niekorzystne dla członków OFE. W szczególności postanowienie umożliwiające podmiotowi będącemu państwową jednostką organizacyjną zwolnienie się z obowiązku przekazywania odsetek z tytułu nieterminowego przekazywania składek do otwartych funduszy emerytalnych do wysokości 6,60 zł jest niezgodne z interesem ubezpieczonych i może naruszać zasadę zaufania obywatela do państwa. Z tego względu proponuje się obniżenie progu, do którego nie są naliczane odsetki należne od składek przekazywanych do OFE z opóźnieniem, z 6,60 zł do 2,00 zł oraz analogiczne obniżenie progu, do którego nie wymierza się dodatkowej opłaty. Jest to więc propozycja przywrócenia stanu sprzed dnia 1 lipca 2004 r., kiedy próg ten został podwyższony z 2,00 zł do 6,60 zł.

Propozycja zmian w ustawie o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych wynika z konieczności prawidłowego uregulowania terminów przekazywania informacji o wysokości zaewidencjonowanych przez ZUS składek na kontach ubezpieczonych w miesiącach transferowych.

Składki do otwartych funduszy emerytalnych za lata 1999-2002 są przekazywane w formie obligacji Skarbu Państwa raz w miesiącu. Na początku miesiąca w ZUS tworzona jest informacja o zobowiązaniach z tytułu tych składek, w podziale na poszczególne OFE, która, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, przekazywana jest do ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Informacja ta jest podstawą do przekazania na koniec miesiąca OFE obligacji Skarbu Państwa.

Członkowie OFE mogą zmieniać fundusz w czterech terminach w roku – w lutym, maju, sierpniu i listopadzie (art. 122 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych). Proces zmiany członkostwa i związanej z nim wypłaty transferowej, tj. przekazania środków między OFE, trwa około 2 tygodni. Zarówno proces zmiany członkostwa w OFE, jak i proces przekazywania informacji o zobowiązaniach z tytułu składek trwają na tyle długo, że nie jest możliwe ich poprawne

przeprowadzenie na bazie obowiązujących zapisów ustawy. Informacja o zobowiązaniach z tytułu składek jest przygotowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na początku miesiąca. Dla określonego członka są więc przygotowane składki do wysłania (w formie obligacji) do OFE, do którego należy w dniu przygotowania informacji. Po tym terminie członek zmienia jednak OFE (w połowie miesiąca) i należy już do innego. Na koniec miesiąca są natomiast wysyłane obligacje według informacji sporządzonych przed zmianą członkostwa, czyli do OFE, z którego członek już odszedł.

W miesiącach dokonywania wypłat transferowych konieczne jest więc inne uregulowanie sposobu przekazywania informacji. Proponuje się, aby w tych miesiącach informacja o wysokości zobowiązań z tytułu składek z podziałem na poszczególne fundusze była przekazywana po zakończeniu procesu wypłaty transferowej, a więc po zmianie członkostwa w OFE, tj. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – do 20 dnia danego miesiąca, a przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego – do 22 dnia danego miesiąca. Umożliwi to przekazanie obligacji do OFE, w którym członek aktualnie ma otwarty rachunek.

Propozycja zmian w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207) dotyczy:

- art. 2 pkt 2 – nowe brzmienie tego przepisu jest konsekwencją konieczności objęcia przepisami ustawy o pracowniczych programach emerytalnych również członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych. Osoby te podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednak na podstawie obecnie obowiązujących przepisów objęcie ich pracowniczym programem emerytalnym nie jest możliwe,
- art. 5 ust. 1a – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 3 ustawy wypłata z pracowniczego programu emerytalnego następuje w szczególności w przypadku ukończenia przez uczestnika 70 lat, jeżeli wcześniej nie wystąpił z wnioskiem o wypłatę środków. Ustawa przewiduje jednak wyjątek, gdyż wskazanej reguły nie stosuje się, jeżeli uczestnik jest wciąż pracownikiem pracodawcy prowadzącego program – w takim przypadku wypłata następuje po ustaniu stosunku pracy. W praktyce powstały wątpliwości interpretacyjne, czy do programu może przystąpić pracownik, który ukończył 70 rok życia. Taka sytuacja nie powinna

mieć miejsca, ponieważ z chwilą ukończenia 70 roku życia następuje, poza jednym wskazanym wyjątkiem, swego rodzaju wypłata „z urzędu”. Z tego też względu celowe jest wprowadzenie precyzyjnej regulacji zakazującej przystępowania do programu po ukończeniu 70 roku życia,

- art. 6 ust. 9 pkt 2 – zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją, jeżeli program jest prowadzony w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie pracowników z zakładem ubezpieczeń, umowa ta powinna przewidywać przeznaczanie co najmniej 85% każdorazowej składki podstawowej na ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy. Ustawa nie wprowadziła jednak minimalnej wysokości kosztów ochrony ubezpieczeniowej. Do organu nadzoru wpływają wnioski o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru, gdzie w umowach koszty ochrony ubezpieczeniowej określone są jako setne części procenta składki podstawowej. W konsekwencji wysokość sumy ubezpieczenia na życie wypłacanej w przypadku śmierci uczestnika programu jest bardzo niska i niejednokrotnie nie przekracza 50 zł. Powoduje to w rzeczywistości zatracenie charakteru produktu ubezpieczeniowego przez tę formę ppe. Jakkolwiek nadrzędną kwestią w pracowniczym programie emerytalnym jest gromadzenie środków na przyszłą emeryturę, ustawodawca przewidział wśród form programów umowę grupowego ubezpieczenia na życie pracowników w formie grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W związku z faktem, że przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. określiły minimalny poziom części inwestycyjnej składki, zachowanie charakteru emerytalnego tej formy ppe jest bezsporne, niezależnie od wysokości kosztów pobieranych ze składki. Wskazane jest jednak, aby przepisy ustawy zabezpieczały również rzeczywisty charakter ubezpieczeniowy tej formy programów. W sytuacji, gdy część ochronna składki, a co za tym idzie suma ubezpieczenia jest bardzo niska, zakład ubezpieczeń częstokroć jest tylko pośrednikiem pomiędzy funduszami inwestycyjnymi, co powoduje zwiększenie kosztów obciążających uczestnika, bez korzyści wynikających z rejestracji ppe w formie ubezpieczeniowej. Wydaje się zatem, że uzasadnione jest wprowadzenie w art. 6 ust. 9 ustawy minimalnej wysokości składki ochronnej,
- art. 13 ust. 1 pkt 4 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Ustawa nakazuje określenie w zakładowej umowie emerytalnej warunków gromadzenia środków i zarządzania nimi w przypadku, kiedy zakład ubezpieczeń jest jednocześnie

pracodawcą tworzącym program i zarządzającym tym programem, pomijając analogiczną sytuację, gdy towarzystwo funduszy inwestycyjnych jest jednocześnie pracodawcą tworzącym program i organem zarządzającego tym programem. Sytuacja ta została opisana w art. 17 ust. 4, dlatego też zasadne jest uzupełnienie art. 13 ust. 1 pkt 4,

- art. 13 ust. 1 pkt 13 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Zmieniany przepis wskazuje jedno z koniecznych postanowień zakładowej umowy emerytalnej – określenie warunków, na jakich mogą zostać obniżone koszty i opłaty bez konieczności zmiany umowy zakładowej. Obecne brzmienie ustawy może sugerować, co wynika z praktyki prowadzonych postępowań administracyjnych, że zakładowa umowa emerytalna musi przewidywać warunki obniżenia kosztów i opłat bez konieczności zmiany umowy zakładowej. Tymczasem takie postanowienia mogą się znaleźć w umowie zakładowej, o ile w ogóle instytucja finansowa zarządzająca środkami przewidzi taką możliwość. Koszty jednak nie muszą być obniżane i dlatego konieczne jest doprecyzowanie przedmiotowej normy,
- art. 13 ust. 1 pkt 14 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. W obecnym brzmieniu treść art. 13 ust. 1 pkt 14 pokrywa się częściowo z art. 13 ust. 1 pkt 16 i 17, które to przepisy nakazują wskazanie okresu wypowiedzenia umowy zakładowej w przypadku podjęcia przez pracodawcę decyzji o likwidacji programu, pod warunkiem zawarcia przez pracodawcę porozumienia w sprawie rozwiązania umowy zakładowej z reprezentacją pracowników oraz w przypadku podjęcia przez pracodawcę jednostronnej decyzji o rozwiązaniu umowy zakładowej, pod warunkiem zachowania co najmniej 12-miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli uprzednio przez okres co najmniej trzech miesięcy zostało zawieszona odprowadzanie składek podstawowych lub została ograniczona ich wysokość. Zgodnie z przepisami ustawy umowa zakładowa może być ponadto wypowiedziana tylko w przypadkach likwidacji pracowniczego programu określonych w art. 40 ustawy, przy czym okres wypowiedzenia umowy zakładowej powinien kończyć się z dniem wydania decyzji o wykreśleniu z rejestru. Z tego też względu obecne brzmienie art. 13 ust. 1 pkt 14 jest mylące, skoro sugeruje możliwość wypowiedzenia umowy zakładowej w innych, dodatkowych sytuacjach i dlatego powinno zostać zmienione,

- art. 18 ust. 1 – zgodnie z obecnym brzmieniem art. 18 ust. 1 ustawy przystąpienie pracownika do programu na warunkach określonych w umowie zakładowej następuje na podstawie pisemnej deklaracji o przystąpieniu do programu, po upływie jednego miesiąca od jej złożenia, z zastrzeżeniem sytuacji, gdyby pracownikowi nie przysługiwało prawo uczestnictwa w programie. Przepisy nie są zatem „elastyczne” i każdego nowo przystępującego do programu dotyczy obowiązkowa, miesięczna „karencja”. Poprzednie regulacje przewidywały przystąpienie do programu z chwilą wydania uczestnikowi podpisanej przez pracodawcę pracowniczej umowy emerytalnej, nie później jednak niż z upływem terminu przewidzianego do zwrotu deklaracji. Takie rozwiązanie nie jest oczywiście możliwe obecnie, z uwagi na brak pracowniczej umowy emerytalnej, niemniej jednak zasadne byłoby stworzenie pracodawcy możliwości przyjęcia pracownika do programu wcześniej niż po upływie miesiąca od złożenia deklaracji. W przeciwnym przypadku pozostanie norma, która de facto pozbawia pracownika jednej składki, co w kontekście długiego okresu oszczędzania na emeryturę wprawdzie nie wydaje się istotnie wpływać na wysokość przyszłego świadczenia, niemniej jednak jest to nieuzasadnione pozbawienie pracownika składki za jeden miesiąc. Ponadto w przypadku pracowniczego programu emerytalnego w formie ubezpieczeniowej pracownik zostaje objęty ochroną ubezpieczeniową również po upływie miesięcznej „karencji”, co jest dla niego o tyle niekorzystne, że wypadek ubezpieczeniowy może niekiedy zdarzyć się w nieodległym czasie od dnia złożenia deklaracji uczestnictwa w programie. Mając na uwadze powyższe argumenty, za zasadne należy uznać przyznanie pracodawcy możliwość wcześniejszego przyjęcia pracownika do programu, tym bardziej, że w zapytaniach kierowanych do Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych pracodawcy często krytykowali brak możliwości przyjęcia pracownika do programu przed upływem miesięcznego terminu od dnia złożenia deklaracji,
- art. 22 ust. 2 pkt 3 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Informacja o warunkach funkcjonowania programu powinna zawierać określenie maksymalnej kwoty składek dodatkowych, jaka może być wniesiona przez uczestnika do jednego programu w ciągu roku kalendarzowego. Kwota ta w sposób opisowy została wskazana w art. 25 ust. 4. Obecnie w art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawodawca nakazuje wskazanie maksymalnej wysokości składki dodatkowej, jaka może być wniesiona jednorazowo do programu, z zastrzeżeniem, że nie może być ona wyższa niż

trzykrotność kwoty odpowiadającej maksymalnej wysokości kwoty wpłaty na IKE, o której mowa w przepisach o indywidualnych kontach emerytalnych. Tymczasem o maksymalnej wysokości możliwej do zadeklarowania miesięcznej składki dodatkowej mowa jest w art. 22 ust. 2 pkt 5, stąd należy naprawić dotychczasowy błąd,

- w przepisie zawarto błędne odwołanie do art. 25 ust. 3. Zamiast tego odwołania proponuje się zawarcie zastrzeżenia do art. 25 ust. 4, który ustanawia ograniczenie sumy składek dodatkowych wniesionych przez uczestnika do jednego programu,
- w art. 25 dodaje się ust. 6 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy suma składek dodatkowych wniesionych przez uczestnika do jednego programu w ciągu roku kalendarzowego nie może przekroczyć trzykrotności kwoty odpowiadającej maksymalnej wysokości kwoty wpłaty na IKE, o której mowa w przepisach o indywidualnych kontach emerytalnych. Z treści wskazanego przepisu nie wynika wprost, że przedmiotowy limit nie dotyczy środków wniesionych w ramach wypłaty transferowej, która może pochodzić z innego programu emerytalnego lub z IKE. Wypłata transferowa z reguły dotyczy oszczędności za długi okres czasu i dlatego jej dokonanie nie powinno ograniczać prawa do oszczędzania w roku dokonania wypłaty transferowej. Aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych, podnoszonych zresztą przez pracodawców i podmioty zarządzające, zasadne jest dodanie ust. 6 w zaproponowanym brzmieniu,
- art. 31 ust. 2 pkt 5 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Zawarte w art. 31 ust. 2 pkt 5 odesłanie jest w obecnym brzmieniu nieprecyzyjne. Niewątpliwie do wniosku reprezentacji pracodawców o rejestrację programu międzyzakładowego należy dołączyć w szczególności dokumenty potwierdzające dane każdego z pracodawców tworzących program międzyzakładowy. W przypadku programu zakładowego obowiązek dołączenia przedmiotowych dokumentów wynika z art. 30 ust. 2 pkt 8 w związku z art. 30 ust. 1 ustawy. Przepis art. 31 ust. 2 pkt 5 dotyczący programów międzyzakładowych odsyła jedynie do art. 30 ust. 1 i dlatego takie odesłanie jest nieprecyzyjne i niepełne,
- art. 35 ust. 2 pkt 2 – na podstawie obecnego brzmienia art. 35 ust. 2 Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych odmawia rejestracji programu w dwóch przypadkach: gdy w wyznaczonym przez nią terminie nie zostaną usunięte nieprawidłowości albo w przypadku niezgodności programu z przepisami ustawy. Z

praktyki prowadzenia postępowań administracyjnych w przedmiocie wpisu do rejestru pracowniczych programów emerytalnych wynika, że de lege lata przesłanka warunkująca wydanie decyzji odmownej jest zbyt „wąska”. Zdarzać się bowiem mogą sytuacje, gdy utworzenie programu jest przede wszystkim niezgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, niewyrażonymi jednak w ustawie o pracowniczych programach emerytalnych ale w innych aktach prawnych. Taka sytuacja miała już miejsce w przypadku próby utworzenia programu przez określone podmioty z sektora finansów publicznych, które to podmioty nie miały prawa wydawać swoich środków na finansowanie ppe. Z uwagi na powyższe zasadna jest zmiana przesłanki niezgodności z przepisami ustawy o pracowniczych programach emerytalnych na „szerszą” przesłankę niezgodności z przepisami prawa. Trudno bowiem przyjąć, że organ administracji państwowej powinien wpisać do rejestru program, legitymizując tym samym jego utworzenie, w przypadku ewidentnej sprzeczności z normami wyrażonymi w innych niż ustawa o pracowniczych programach emerytalnych aktach prawnych,

- art. 40 ust. 3, w którym zawarto błędne odwołanie do art. 5 ust. 3. Proponuje się wykluczenie sytuacji, w której program nie ma charakteru pracowniczego, lecz jest prowadzony jako „uzupełnienie” indywidualnego konta emerytalnego (IKE) dla indywidualnej osoby. W związku z tym w art. 40 ust. 3 ustawy, który stanowi, że likwidacja programu następuje, jeżeli u osoby, o której mowa w art. 5 ust. 3, nie pozostają w zatrudnieniu pracownicy będący uczestnikami programu, odesłanie do art. 5 ust. 3 zastąpić odesłaniem do art. 5 ust. 4. Art. 5 ust. 3 ustawy stanowi, że jeżeli pracodawca zatrudnia więcej niż 500 pracowników, prawo, o którym mowa w ust. 1, musi przysługiwać co najmniej 1/3 pracowników zatrudnionych u pracodawcy, który tworzy program. Z kolei art. 5 ust. 4 ustawy stanowi, że prawo do uczestnictwa w programie przysługuje również osobie fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, jak i wspólnikowi spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komandytowo-akcyjnej i komandytowej – odpowiadającemu bez ograniczenia. Skoro intencją jest wykluczenie sytuacji, w której program nie ma charakteru pracowniczego, lecz jest prowadzony jako „uzupełnienie” konta IKE dla indywidualnej osoby, to w konsekwencji przepis powinien zawierać odesłanie do art. 5 ust. 4 ustawy,

- art. 40 ust. 4 – co do zasady, na podstawie art. 34 ust. 3, 4, 6 i 7 ustawy, zmiany są zgłaszane do rejestru dopiero po ich zaistnieniu. Z praktyki prowadzonych postępowań administracyjnych wynika jednak, że zasadna byłaby regulacja dopuszczająca wydanie decyzji uprzedniej w stosunku do planowanej likwidacji zakładu pracy, przy czym decyzja zawierałaby datę wykreślenia tożsamą z datą likwidacji pracodawcy. Sytuacja taka może być w szczególności uzasadniona w przypadku zmian w strukturze przedsiębiorcy i likwidacji oddziałów, które są odrębnymi pracodawcami. Wcześniejsze wydanie decyzji umożliwi pracownikom sprawniejsze przejście z ppe prowadzonego przez zlikwidowany oddział do ppe prowadzonego przez nowego pracodawcę,
- art. 41 ust. 4 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. W obecnym brzmieniu ustawa błędnie uzależnia obowiązek poinformowania uczestników o likwidacji programu od uzyskania „prawomocnej decyzji” o wykreśleniu programu z rejestru. Po pierwsze, decyzje administracyjne stają się ostateczne, a nie prawomocne, po drugie, pracodawca, syndyk lub likwidator pracodawcy otrzymują z istoty rzeczy decyzje nieostateczne. Warunkiem bowiem uzyskania przez decyzję przymiotu ostatecznej jest właśnie upływ terminu do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a termin ten zaczyna biec od uzyskania decyzji, czyli od dnia doręczenia tej decyzji stronie. Ponadto, w porównaniu do obecnego brzmienia, uzasadniona jest zamiana wyrazów „od którego przestaje naliczać, pobierać i odprowadzać składki, oraz o przyczynach likwidacji programu i o czynnościach, które podjął zgodnie z przepisami prawa” na „od którego zaprzestano naliczać, pobierać i odprowadzać składki, oraz o przyczynach likwidacji programu i o czynnościach, które podjęto zgodnie z przepisami prawa”. Użycie czasu przeszłego podyktowane jest okolicznością, że od chwili wykreślenia programu z rejestru do programu nie mogą wpływać nowe składki, toteż informacja dotyczyć będzie terminu zaprzestania odprowadzania składek, który już nastąpił. Z kolei użycie strony biernej podyktowane jest faktem, że przykładowo zawiadamiać może syndyk, przy czym zaprzestać naliczania składek mógł jeszcze pracodawca. Jednocześnie w art. 41 ust. 4 i ust. 7, jak również w art. 20 ust. 6 oraz w art. 44 ust. 2 proponuje się wyraz „syndyk masy upadłości” zastąpić wyrazem „syndyk”, co ujednotoci powyższe przepisy z przepisami ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.),

- dodanie w art. 43 ust. 7 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. De lege lata istnieje zasadnicza wątpliwość, czy środki zgromadzone w ramach indywidualnego konta emerytalnego powinny – w przypadku wypłaty transferowej z IKE na ppe – zostać przeniesione na rachunek składki dodatkowej w ramach pracowniczego programu emerytalnego. Zarówno ustawa o pracowniczych programach emerytalnych, jak i ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych nie zawiera wprost przepisów regulujących niniejszą kwestię. Należy jednak mieć na względzie, że środki w ramach IKE, podobnie jak środki w ramach składki dodatkowej na pracowniczy program emerytalny, nie podlegają zwolnieniu z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i dlatego powinny być traktowane podobnie. Ponadto ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych, tak jak ustawa o pracowniczych programach emerytalnych w odniesieniu do składki dodatkowej, wprowadza kwotowy limit wpłat w danym roku kalendarzowym. W konsekwencji środki zgromadzone w ramach indywidualnego konta emerytalnego powinny zostać przeniesione w trybie wypłaty transferowej na rachunek składki dodatkowej w ramach pracowniczego programu emerytalnego,
- art. 6 projektowanej nowelizacji – obowiązujące rozwiązanie uzupełniono o wskazanie, że chodzi o składki podstawowe wpłacone do programu po dniu wejścia w życie ustawy. Na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 60, poz. 623, z późn. zm.) w przypadku dokonania wypłaty transferowej zarządzający nie był zobowiązany do przekazania kolejnemu zarządzającemu informacji na temat sumy składek podstawowych wniesionych do programu. W konsekwencji, w przypadku gdy taki transfer został dokonany, ustalenie kwoty składek podstawowych zgromadzonych pod rządami starej ustawy mogłoby okazać się niemożliwe. Proponowane rozwiązanie jest analogiczne do rozwiązania przyjętego w art. 47 ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych w odniesieniu do składek podstawowych pochodzących z wypłaty transferowej z pracowniczego programu emerytalnego na IKE. Zgodnie z treścią obowiązującego art. 45 ust. 1 ustawy w przypadku zwrotu z ppe zarządzający albo likwidator zarządzającego przekazuje, ze środków uczestnika, na rachunek bankowy wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwotę w wysokości 30% sumy składek podstawowych wpłaconych do programu. Co należy podkreślić, w przepisie mowa o sumie wpłaconych składek, a nie o środkach rozumianych jako składki pomniejszone o

koszty, a powiększone o zyski z inwestycji. Na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1, w przypadku przekształcenia grupowej formy oszczędzania na cele emerytalne w pracowniczy program emerytalny, środki zgromadzone przed przystąpieniem pracownika do programu są przekazywane do tego programu i traktowane jak środki pochodzące ze składki podstawowej w rozumieniu niniejszej ustawy. Z zestawienia wskazanych przepisów można ewentualnie wnioskować, że w przypadku zwrotu należy oprowadzić 30% na ZUS również od oszczędności zgromadzonych przed przekształceniem w ppe, skoro ustawodawca napisał, że przedmiotowe oszczędności traktuje się jak środki pochodzące ze składki podstawowej. Taki wniosek byłby jednak błędny, skoro w art. 45 ust. 1 mowa o przekazaniu do ZUS 30% składek, a art. 56 posługuje się inną kategorią – środków – które tylko traktuje się jak pochodzące ze składki podstawowej. Ponadto podmiot zarządzający środkami w ramach ppe może nie posiadać informacji o sumie wpłat dokonywanych w ramach grupowej formy gromadzenia środków, a jedynie informacje o ogóle środków. Ze względu na możliwe odrębne interpretacje, w szczególności próby zakwalifikowania środków, o których mowa w art. 56 ust. 2 pkt 1, jako jednej składki, proponowana zmiana jest zasadna i wychodzi naprzeciw obowiązkowi ochrony interesu uczestników pracowniczych programów emerytalnych,

- art. 46 – zmiana ma charakter doprecyzowujący. Niniejsza propozycja usuwa wątpliwości interpretacyjne co do trybu zwrotu albo wypłaty środków uczestnika w programie, wśród których znajdują się akcje zdeponowane na rachunku ilościowym, nieprzeniesione do aktywów pracowniczego funduszu emerytalnego,
- art. 56 ust. 2 – zmiana ma charakter legislacyjny – obecne brzmienie zdania wstępnego ust. 2 nie jest wystarczająco precyzyjne, ponieważ w ust. 1 mówi się o utracie prawa do odliczania poniesionych wydatków od podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne wynikające z odrębnych przepisów. Ust. 2 określa natomiast sposób postępowania w przypadku wpisania programu, o którym mowa w ust. 1, do rejestru programów. Zmiana zapobiegnie błędnym interpretacjom przepisu.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z 14 dniowym *vacatio legis*.

Informacja o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Przedmiotowa regulacja nie powoduje następstw w odniesieniu do rynku pracy, konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz sytuacji i rozwoju regionalnego. Wynika to stąd, że większość zmian zaproponowanych to zmiany redakcyjne tekstu, które albo dokonują ujednoczenia z innymi aktami prawnymi, albo doprecyzowują niejednoznaczne sformułowania. Odnoszą się one do następujących podmiotów: powszechnych towarzystw emerytalnych, otwartych funduszy emerytalnych, instytucji finansowych obsługujących pracownicze programy emerytalne, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W zakresie dostosowania do przepisów dyrektywy 41/2003/UE projekt wpływa na działalność pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz Urzędu Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Projekt ma również wpływ na pracodawców, ponieważ umożliwi im powierzanie środków gromadzonych w ramach pracowniczego programu emerytalnego zarządzającym, mającym swoją siedzibę na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pracowników. Projekt wpływa na działalność pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz Urzędu Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

Wejście w życie ustawy przywróci stan, zgodnie z którym są wymierzane odsetki od składek przekazywanych przez ZUS do OFE już gdy ich wysokość przekraczałyby 2,00 zł, a nie jak ma to miejsce od 1 lipca 2004 r., gdy ich wysokość przekracza 6,60 zł. Oznacza to wzrost wydatków ZUS z tego tytułu. Nie można jednak określić wprost, jakie będą koszty tej zmiany. Można oszacować, jaka byłaby kwota odsetek, gdyby rozliczyć cały 2004 r. według stawek 2,00 zł i 6,60 zł. Zgodnie z szacunkami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych różnica wynosi ok. 1-1,4 mln zł. Należy przyjąć, że koszt zmiany kwoty minimalnych odsetek w ciągu najbliższych 2-3 lat będzie rzędu 1 mln zł rocznie, z tendencją spadkową.

Przedmiotowa regulacja nie powoduje następstw w odniesieniu do rynku pracy, konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz sytuacji i rozwoju regionalnego. Według dokonanego szacunku koszty wdrożenia przepisów dyrektywy związane są głównie z koniecznością stworzenia i obsługiwania przez organ nadzoru procedur wymiany informacji z zagranicznymi organami nadzoru zgodnie z wymogami dyrektywy. Ponieważ w pierwszych latach należy spodziewać się powstania najwyżej kilku programów transgranicznych, a organ nadzoru dysponuje strukturami odpowiedzialnymi zarówno za współpracę międzynarodową, jak i obsługę pracowniczych programów emerytalnych, realizacja wymienionych zadań nie powinna kreować dodatkowych kosztów.

Pozostałe zmiany nie spowodują zwiększenia wydatków ani zmniejszenia dochodów podmiotów sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

Konsultacje społeczne

W zakresie dostosowania do przepisów prawa europejskiego projekt ustawy wraz z uzasadnieniem został skierowany do konsultacji do następujących podmiotów społecznych:

1. Business Centre Club
2. Forum Związków Zawodowych
3. Konfederacji Pracodawców Polskich
4. NSZZ Solidarność
5. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
6. Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych
7. Związku Rzemiosła Polskiego
8. Rzecznika Ubezpieczonych.

Jedynie NSZZ Solidarność udzieliła odpowiedzi, informując, że nie wnosi uwag do projektu ustawy. Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem został zaopiniowany przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów. Część uwag przekazanych w opinii została uwzględniona.

W pozostałym zakresie projekt ustawy wraz z uzasadnieniem został przekazany do konsultacji następującym podmiotom społecznym:

1. Business Centre Club
2. Centralnej Tabeli Ofert S.A.
3. Forum Związków Zawodowych
4. Gieldzie Papierów Wartościowych S.A.
5. Izbie Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych (IGTE)
6. Konfederacji Pracodawców Polskich
7. Krajowemu Depozytowi Papierów Wartościowych S.A. (KDPW)
8. NSZZ Solidarność
9. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych (OPZZ)
10. Polskiej Izbie Ubezpieczeń (PIU)
11. Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych
12. Rzecznikowi Ubezpieczonych
13. Stowarzyszeniu Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych w Polsce
14. Związkowi Banków Polskich
15. Związkowi Rzemiosła Polskiego.

Do dnia 25 stycznia 2005 r. uwagi zostały zgłoszone przez następujące podmioty społeczne: IGTE, KDPW, NSZZ Solidarność, OPZZ, PIU, Rzecznika Ubezpieczonych.

Podstawowe uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych dotyczyły zamieszczonej w pierwotnej wersji projektu propozycji zastąpienia konstrukcji przekazywania środków po zmarłym członku OFE spadkobiercom, w przypadku braku osób przez niego wskazanych uprawnionych do tych środków, konstrukcją wypłat pośmiertnych.

Propozycja ta spotkała się z różnym przyjęciem. NSZZ Solidarność i Rzecznik Ubezpieczonych propozycję tę zasadniczo poparli, zgłaszając jednak zastrzeżenia. Z kolei IGTE ostro propozycję tę skrytykowała. OPZZ zgłosiło zastrzeżenia.

Uwagi podmiotów społecznych koncentrowały się głównie na praktycznej stronie projektowanych rozwiązań, podważały sens przekazania powszechnym towarzystwom emerytalnym spraw, które dziś są rozpatrywane przez sądy. Wskazywano na nieprzygotowanie towarzystw emerytalnych do weryfikacji szeregu dokumentów dotyczących tego zagadnienia, brak instrumentów do ich weryfikacji, koszty związane z wprowadzeniem nowych rozwiązań, jak np. koszty modyfikacji oprogramowań, szkoleń pracowników, zatrudniania nowych pracowników, którzy mieliby za zadanie obsługę osób uprawnionych do wypłaty pośmiertnej.

Z powyższych powodów uznano za właściwe wycofanie propozycji zastąpienia postępowania spadkowego wypłatami pośmiertnymi.

Inna grupa uwag dotyczyła propozycji przesunięcia daty, po której powszechne towarzystwa emerytalne będą mogły tworzyć otwarte fundusze emerytalne typu B, z dnia 1 stycznia 2005 r. na 1 stycznia 2008 r. Propozycja ta zgłoszona przez IGTE oraz Komisję Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych nie może zostać przyjęta, ponieważ przepis ten jako przepis przejściowy po 1 stycznia 2005 r. nie może ulec dalszemu przesuwaniu. Jednocześnie jednak, zważywszy, że w ocenie strony rządowej, jak i IGTE obecne rozwiązania prawne są niewystarczające do tworzenia OFE typu B, jak również na wnioski które zostały przedstawione w uzasadnieniu do propozycji uchylecia art. 229, w trakcie spotkań roboczych dotyczących tego problemu z przedstawicielami KNUiFE oraz IGTE uznano za właściwe rozwiązanie uchylecia art. 229 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Pozostałe uwagi zostały uzgodnione i znalazły swój wyraz w projekcie nowelizacji.

Ponadto projekt był konsultowany z Radą Nadzorczą ZUS, która nie wniosła zastrzeżeń do zaproponowanych w nim regulacji.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP- 921 /05/DP/sw

Warszawa, dnia 21/03/ 2005 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych oraz ustawy o pracowniczych programach emerytalnych, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106 poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

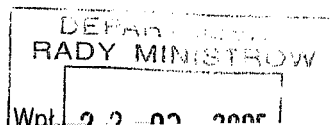
Seamus Pawa Morstne,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-49-05), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedłożony projekt regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
Z poważaniem
SEKRETARZ STANU

Tomasz Nowakowski

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku *AA* kwietnia 2005 r.

Cena 2,64 zł + 22% VAT

2005-03-22

57